DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis vigesimâ mensis Januarii, anno Domini M. DCC. XLVI.

M. RAYMUNDO-JACOB FINOT,
Doctore Medico, Præside.

An Phthisi ultimum gradum nondum assecutæ, aquæ Cauterienses, vulgò de Cauterès?

I.

INTER judicatu tardas ægritudines phthisi pulmonari frequentior nulla, nulla periculosior: palàm occurrit ferè ubiquè tabes; mors hujus sæpissimè finis: ideò si tabido Medicus advoceris, institutæ therapeïæ vim morbus eluserit, fatoque fungatur æger, silet cavillator etiam mordacissimus; nullo rudis injuriique vulgi sermone vapulas; omnem à te suspicionem amovet vel sola morbi denominatio ... nec morbus acerbior alter: ægros quidem acriori dolore pressos reperies; verùm hos latet natura morbi; recuperandæ sanitatis spes elucet; & quod melius ferendi doloris solatium? Quod eidem leniendo efficacius fomentum? Phthisico conscia mens mali cuique sua est; quæ eum fata maneant, multiplici exemplo didicit: minùs quidem cæteris corpore dolet, ast gemit miser metus tristitiæque præda: dirus animo mœror; ab eo recreari nefas; eum semper exagitat

Occultum quatiens animo tortore flagellum.

Studet incassùm mentem atris quibus afflictatur ideis avocare; vanas sibi frustrà fingit species quò eam aliò divertat; operosa quâ pectus quatitur tussis, sputorum & quantitas & fœda indoles, febris quâ uritur hectica, respirationis difficultas, atque molestus in pectore gravitatis sensus vix sopitam citò renovant infortunii memoriam: se tunc sollicitum omnibusque præbet difficilem:

Quod petiit spernit, repetit quod nuper omisit,
Æstuat, & vitæ disconvenit ordine toto.

Si sibi fucum facere, atque aliquid præsumere contigerit, se brevì agnoscit concepti erroris, speique fugitivæ ludibrium: tristem conditionis veritatem apertè declarant corporis ferè exsucci macies, spiritus angustiæ, nocturni quibus colliquescit sudores, exhauriens vires diarrhœa, pertinax ciborum omnium fastidium, proximæ mortis prænuncia: nam penitùs exhaustis paulò-post viribus, partìm exesis, partìm pure repletis pulmonibus, expuitionis impotens extinguitur. Si tabi venerei, scorbutici, aut scrophu-

losi phthisis soboles, venerea, scorbutica, scrophulosa nuncupatur; nec sagacem Medicum species usquam eludet; quælibet à vitio à quo dependet, quæ eam manifestent, symptomata mutuatur. Quandoquè sputa purulenta evanescere, mox per intervalla recurrere videntur: nonnunquam, sævientibus cæteris phthiseos confirmatæ signis, tussis sicca ægrum exagitat, moxque subitò (si abcessus apertura vesiculas prospexerit) uberior quàm pro solito more puris copia sputis ejicitur; sæpissimè puris expuitio ferè æquabili tenore toto morbi decursu perseverat: hæc sunt tabis tuberculosæ, vomicæ, atque veræ phthiseos discrimina. Modò à vitiosâ pulmonum constitutione primariò dependet, modò ab alterius visceris pravâ dispositione, vel à prægresso morbo, aut à suppressâ solitâ quâdam evacuatione natales ducit; hæc sympathica, aut *symptomatica*, *idiopatica* altera dicitur. Multiplex morbi gradus; hos ritè distinguere plurimi Medici refert. Si quem videris habitu corporis graciliori ac teneriori, staturâ procerâ, pectore depresso & angusto, costis protuberantibus, scapulis instar alarum prominentibus, collo oblongo, labiis genisque colore rosaceis, ingenio ut plurimùm præcoci; huic tabem imminere pronuntia: idem fer judicium de iis (*a*) *qui tabidâ stirpe sati sunt, quasi enim hæreditario jure omnes necessariò tabe marcescunt; hocque malum sæpè vidimus in omnes ejusdem familiæ ordine grassari.* Presso pede sequentur, ni cautè obstiteris, dolor à parte anteriori pectoris ad pesteriorem protensus, importunus vel levi de causâ anhelitus, ponderis sensus, tussis vel sicca, vel sanguinis ferax, totidem certa morbi incipientis indicia. Hunc mox confirmabunt expuitio puris, febris lenta quæ inclinante die exasperabitur. Recensitorum symptomatum sævities, sudores nocturni, colliquans diarrhœa, pedum tumor ædœmatosus, virium prostratio, horrida totius corporis macies, suffocationis metus tabem ultimum gradum assecutam significabunt. Conâre ut imminentem præcaveas, aut saltem incipienti obstes, dubius semperque difficilior in confirmatâ successus; deploratæ nusquam medebere; (*b*) *tabes cùm facta sunt, necessitatem habent ut interimant.* Propositum pro votis assequere, si utare remedio quod imminentem pulmonum infarctum arceat, aut enatum citò reseret, vel (si hunc infelici fato fœda ac impura continui solutio exceperit) quod ulceris progressui aversetur, ejusque causam evellere maximè queat.

(*a*) Fernel. de pulm. morb.

(*b*) Hipp. lib. 10. de morbis.

I I.

PULMONES ulcus depascens proximam morbi causam declarant sputa purulenta, cæterorum symptomatum indoles, cadaverum apertio. (*c*) *ulceris origo deducitur ab omni causâ quæ valet sanguinem in pulmonibus ita sistere, ut in materiem purulentam abire cogatur.* (*d*) *Cùm pulmo sanguinem in se-ipsum traxerit, aut pituitam salsam, & non rursùs dimiserit, sed in ipso coacta & compacta fuerint, ab his tubercula fiunt in pulmone & suppurantur.* Nusquam igitur pulmonum ulcus absque prævio infarctu: *hujus* (*e*) *causa duplex, una quidem vitiosa Pulmonis constitutio, altera humor crassus, exedens*; seu, quod eòdem recidit, nimia vasorum teneritudo atque debilitas, prava humorum crassities atque acrimonia: ex his omnem erues facili negotio variarum phthiseos specierum æthiologiam. Causarum quas memoravimus actioni favent solitæ evacuationis suppressio, vis ingens pulmonibus illata, ciborum acriorum atque calidiorum ingestio, vehementiora animi pathemata, aer nimio calore aut frigore, humiditate, gravitate, aut alienarum particularum miscelâ infensus, verbo quilibet rerum non naturalium abusus. Morbi causarum historiam meditare; patebit in imminenti phthisi imminere Pulmonum infarctum, eumdem in incipienti existere, in confirmatâ ulcere Pulmones exedi; elucescent & triplicis assignatæ indicationis veritas, & remedii his implendis accommodati necessitas, utilitas, præstantia.

(*c*) Boerh de phthisi Aph. 1197.

(*d*) Hypp. lib. de inter aff. cap. 4.

(*e*) Fernel. de Pulm morbis.

I I I.

CAUTERIENSEM vicum in Pyreneorum montium parte apud Bigerrones conspicuâ situm nobilitant tres thermalium aquarum fontes, totidem balnea. Harum temperatiores, aquæ scilicet scatebræ vulgò *Laraliére* dictæ, solæ sunt quæ in præsenti morbo commendentur; nihil in hâc totâ rerum universitate, triplici memorato effectui producendo, iis reperies accommodatius. Maximâ spiritus sulphurei copiâ, multo bitumine imprægnantur; alkali continent non paucum salis marini *basis* æmulum;

Matte pauco, pauciſſimo ſale glauberiano ditantur. Principii quintuplicis præſentiam demonſtrant quæ ſequuntur obſervationes & experimenta.

OBSERVATIONES.

Prima. Odorem atque ſaporem concepti ovi apptimè referunt, utrumque breviſſimo temporis ſpatio amittunt aeri libero expoſitæ. In ſcaturigine, ſemi-minutæ ſpatio, plumbeum, ſparſis hinc & indè rubris viridibuſque labeculis, argento colorem conciliant.

Secunda. Tactu lentæ, pingues, oleoſæ percipiuntur: quos percurrunt alvei materiâ obducuntur pingui, copioſâ, cinerei coloris; abraſa 24 horarum ſpatio renovatur.

Tertia. Terrâ fons circumdatur pingui, nigricante, metallicis ſplendentibus lamellulis refertâ.

Quarta. In ſcaturigine epotæ primis diebus ventriculum ac inteſtina turbant, dejectiones nigricantes promovent; poſteà alvum adſtringunt, diarrhœiſque etiam contumaciſſimis feliciter medentur.

Quinta. Si quales in fonte reperiuntur acidis aut alkalibus immiſceantur, nulla fermentatio: ſi variis tincturis, aut lacti, nulla mutatio.

Sexta. Plantis aromaticis amaraco, ſerpyllo florent circumjecta fonti loca.

EXPERIMENTA.

Primum. Dum earum tentatur evaporatio, eundem ac hepar ſulphuris odorem exhalant; vas, ſi argenteum, flavis, rubris, cæruleis, nigriſque maculis inficitur.

Secundum. Ita ſenſim igne ſpiſſeſcunt ut petrolei colorem atque conſiſtentiam æmulentur.

Tertium. Hujus aquæ miſcelâ vireſcit ſyrupus violaceus; eadem cum oleo vitrioli fermenteſcit.

Quartum. Aquâ igne ſpiſſatâ Gallarum tincturæ immixtâ, fæx ſucceſſu temporis decidit, hæc ſi exſiccetur nigreſcit; in pulverem redactæ pars quædam magnete ducitur.

Quintum. Si diſſolutioni argenti affundatur, opaca fit illicò mixtura, datque fæcem flavi-citrini coloris.

Sextum. Factâ, ejuſdem atque diſſolutionis mercurii ope ſpiritûs nitri, mixturâ, mercurii fit revivificatio; pars quæ ſulphuri in aquâ ſuperſtiti annectitur, præceps dejicitur; dum pars altera bitumine correpta, ſursùm elevatur, atque ſplendentem pelliculam efformat: metallis, fæcis atque pelliculæ frictu, affuetæ mercurio accidunt coloris mutationes.

Septimum. Criſtallos dant, paucas equidem, ſali glauberiano haud abſimiles.

Octavum. Aquæ addito *oleo calcis* fit materiæ cum acidis fermenteſcentis præcipitatio.

Spiritus volatilis præſentiam teſtantur inter obſervationes prima, ſecunda, ſexta. Inter experimenta, primum, quintum, ſextum.

Partem bituminoſam indicant inter obſervationes ſecunda, tertia, ſexta. Inter experimenta ſecundum, ſextum.

Alkali demonſtrant inter obſervationes prima. Inter experimenta primum, tertium, quintum, & ſubſequentia.

Aquas ſale glauberiano pollere probant inter experimenta, ſeptimum, octavum.

Martem demonſtrant inter obſervationes tertia, quarta. Inter experimenta quartum.

Sapone igitur balſamico atque *Martialiſato* præditæ ſunt aquæ Cauterienſes; eas tabidis amicas ſuadet ratio, confirmat experientia.

IV.

IMMINENTEM Pulmonum infarctum feliciter præcavebis, aut impactam in iis materiam tutò reſerabis, ſi tenerioribus debilioribuſque vaſis robur elaſticitatem concilies; ſpiſſiora fluida comminuas, acriora demulceas: quid, velim, his muneribus implendis aquis Cauterienſibus efficacius? Marte vim, elaterium vaſis impertiuntur: ſapone craſſa dividunt; ſtagnantia pellunt: acria balſamo temperant. Remedium ipſi Pulmonum ulceri præſtantius nullum; repetitis quas proritat vaſorum oſcillationibus *extravaſatos* humores maturat, coquit, coctorum excretionem juvat, ulceris labia deterget, emollit, omnibus attritis obicibus circulationis vias expedit, eas verbo omnes inducit conditiones quæ & ulceris extinguendo fomiti, & novorum vaſorum evolutioni, atque glutinationi favent. Ne tamen aquæ laudatæ ita fidas, ut eâ ſolâ abſolven-

dam curationem existimes: si natales peculiari veneno morbus debeat, huic specificum subsidio advoca. Nusquam expertissimorum Medicorum testimonio comprobata auxilia negligas; proderit in imminenti, atque in incipienti morbo moderata equitatio: sæpiùs fiet lactis usu cujusque tabis facilior promptiorque sanatio: si laxandi, humectandi, atque demulcendi sit animus, lacte asinino; si temperandi simul & conglutinandi necessitas, caprino; vaccino tandem utare, dum nutrimento præsertim opus est: has varias lactis species, si ferat stomachus, sinceras, sin minùs, aquâ calcis, decocto radicis chinæ, aut ipsismet aquis alteratas pituitosis, sanguineis; decocto verò radicum tormentillæ, bistortæ, aut fragariæ commixtas biliosis, melancholicis suade. Aquæ quantitas à libris duabus ad tres, quatuorve mane jejuno ventriculo per 20 aut 30 dies pituitosis, sanguineis; parcior verò biliosis, melancholicis imperanda, sed diuriùs insistendum: larga in imminenti atque incipienti phthisi, in confirmatâ parcior concedenda. Rationi suffragatur experientia: fidem fermè superant, quos continuò operantur, effectus. Cauteriensem Vicum quotannis appellit languentium tabida cohors, spe recuperandæ sanitatis allecta; votis stat eventus. Famam multiplici partam successu non solùm servant incolumem, eam quoque ita adaugent, ut sint hodie maximè apud Benearnenses, Tolosanos, Burdigalenses, Hispanosque Medicos existimatione.

V.

AQUIS igitur Cauteriensibus uti ne dubites; præsentissimam tetro phthiscos delendo fomiti opem exhibent: in unum felici amicoque connubio juncta continent varia quæ tabidis opitulari posse hactenus Medici arbitrati sunt. Ast, inquies, innumeris saponum atque balsamorum formulis ejusdem naturæ, ac consequenter ejusdem virtutis referta sunt quamplurima Medicorum opera; miris extolluntur encomiis; in praxi spem frustratur eventus. Plurima saponacea balsamicaque medicamenta excogitata fuisse non diffiteor; verùm hæc cum aquarum principiis nomine tenùs conveniunt, re discrepant: acri parte semper nocent, etsi accuratissimâ arte confecta; eorum ideò defluxit usus. Atrem, in suis semper natura superat operibus: rectior in aquis principiorum proportio, perfectior digestio, atque elaboratio, majorem idcircò in dies famæ celebritatem assequuntur; (a) *Opinionum commenta delet dies, natura judicia confirmat.* Ne ferri, in teneros debilesque phthisicorum Pulmones vim & actionem pertimescas: exigua est ipsius quantitas, balsamo insuper comite ita temperatur, ut nullam producere queat irritationem; tussis mitigatio hujus veritatis argumentum.

(a) Cicero de Legib.

Ergò Phthisi ultimum gradum nondum assecutæ, aquæ Cauterienses, vulgò de Cauterès.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Ludovicus-Alexander Vieillard, Consiliarius Medicus Regis ordinarius in ejus Castelleto.	*M. Joannes-Ludovicus-Livinus Baude de Lacloy, Bibliothecæ Facultatis Præfectus.*	*M. David Vasse.*
M. Ludovicus-Guillelmus le Monnier, è Regiâ Scientiarum Academiâ, & Rei Herbariæ Professor.	*M. Carolus Dionis.*	*M. Andreas-Josephus Seron.*
M. Josephus-Exuperius Bertin, Supremi Valachiæ & Moldaviæ Principis Medicus ordinarius, & Regiæ Scientiarum Academiæ socius.	*M. Gedeon de Rabours*	*M. Thomas-Renatus Gasnier.*

Proponebat Parisiis, PASCASIUS BORIE, Benearnensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H, 1746. à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1746.